

Parlamentul
Republicii Moldova

RB4-01 nr. 416
1 noiembrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149/2012 (nr. 304 din 16.10.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel în concordanță cu prevederile art. 66 și art.72 din Constituție.

3. Potrivit notei de fundamentare, proiectul de lege are drept scop asigurarea unei aplicări mai corecte și eficiente a prevederilor Legii insolvenței nr. 149/2012, precum și promovarea soluțiilor legale de remediere a deficiențelor identificate în procesul de implementare a legii, constatate în ultimii ani, precum și întru implementarea unor mecanisme menite să prevină tergiversările constatate în procedurile de insolvență, urmând să optimizeze satisfacerea mai eficientă a creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului, pe de o parte, dar și protecția în mod echitabil a intereselor tuturor participanților la procedură, pe de altă parte.

4. Promovarea proiectului de lege pentru modificarea Legii insolvenței nr.149/2012 constituie unul din obiectivele Guvernului, fiind prevăzut la acțiunea nr. 5 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023, precum și la acțiunea 1.1.7 din Planul de acțiuni privind implementarea în anii 2023-2025 a Programului național pentru promovarea

antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2023.

5. De asemenea, consemnăm că proiectul de lege trebuie să asigure coerența reglementarilor Legii vizate cu *Hotărârea Curții Constituționale nr. 8/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 25 alin.(6) și 32 din Legea insolvenței nr. 149/2012 (plata remunerației administratorului provizoriu pentru activitatea desfășurată în perioada de observație)*, prin care a fost declarată **neconstituțională** omisiunea articolului 32 din Legea insolvenței nr.149/2012 de a reglementa un mecanism pentru recuperarea cheltuielilor efectuate în avans și pentru încasarea remunerației administratorului provizoriu în situația în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri, iar membrilor organelor de conducere nu le este imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă

1) **Art. 5 alin. (10)**, pentru a fi în acord cu terminologia utilizată în art. 43 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003, cuvintele „*cereri de strămutare*” utilizate la primul caz gramatical, sugerăm a fi substituite cu cuvintele „*cereri de strămutare a cauzei*”.

2) Art. 19 alin. (1):

a) întru respectarea terminologiei utilizate în Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, textul „*întreprinderii de stat, al întreprinderii municipale*” sugerăm a fi substituit cu textul „*întreprinderii de stat/municipale*”. Obiecția este valabilă pe tot cuprinsul proiectului de lege;

b) dat fiind că potrivit noțiunii „societate comercială cu capital public” definită la art. 2 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deestatizarea proprietății publice, aceasta semnifică „societatea comercială al cărei capital social este format integral din aportul statului sau al unității administrativ-teritoriale”, recomandăm substituirea cuvintelor „*cu capital integral*” cu cuvintele „*capital public*”. Reiterăm obiecția pentru toate cazurile similare din proiect.

3) Art. 32 alin. (2).

Potrivit redacției actuale a acestui alineat, în cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru a se acoperi cheltuielile procesului de insolvență, **remunerarea administratorului provizoriu și acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului le suportă membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului, în mod solidar.**

Este de menționat, că prevederea art. 32 alin. (2) a fost supusă controlului constituționalității prin Hotărârea nr. 8/2022, unde Curtea Constituțională a declarat **neconstituțională** omisiunea articolului 32 din Legea insolvenței nr.149/2012

de a reglementa un mecanism pentru recuperarea cheltuielilor efectuate în avans și pentru încasarea remunerației administratorului provizoriu în situația în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri, iar membrilor organelor de conducere nu le este imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului.

În respectiva Hotărâre, la pct. 57-59, Curtea a reținut că, în prezent, nu există un cadru legal care să reglementeze modul de achitare a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a eventualelor cheltuieli avansate de acesta, în cazul în care debitorul aflat în perioada de observație nu are bunuri și nici nu există persoane cărora le-ar fi imputabilă eventuala stare de insolvabilitate. Această omisiune de reglementare face ca administratorul provizoriu să nu fie remunerat pentru o activitate de interes public efectiv desfășurată.

Curtea nu a constatat existența vreunui scop legitim pentru a justifica omisiunea reglementării unui mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a cheltuielilor avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri și nici nu există persoane cărora să le fie imputabilă starea de insolvabilitate a debitorului. Așadar, în lipsa unui scop legitim al omisiunii de reglementare, Curtea a constatat o intruziune inadmisibilă în dreptul de proprietate al administratorului provizoriu, intruziune care nu îndeplinește condiția impusă de articolul 54 alin.(2) din Constituție.

De asemenea, Curtea a conchis că prevederile articolului 32 din Legea insolvabilității nr. 149/2012 contravin articolului 46 coroborat cu articolele 23 și 54 din Constituție în partea în care nu reglementează un mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a cheltuielilor avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri și nici nu există persoane cărora să le fie imputabilă starea de insolvabilitate a debitorului.

Astfel, întru executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 8/2022, autorii vin cu propunerea de a modifica alin. (2) al art. 32, care ar dispune, că în cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvabilitate, **obligația de achitare a remunerației administratorului provizoriu și acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului să treacă în sarcina organului executiv al debitorului.**

În raport cu soluția propusă și considerentele Hotărârii Curții Constituționale menționate, rezultă că, proiectul de lege vizat nu instituie un mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a cheltuielilor efectuate în avans de către acesta în situația în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri și nici persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului.

Norma propusă în reglementare se rezumă doar la înlocuirea subiecților care vor avea obligația de achitare a remunerației administratorului provizoriu și acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului, această obligație revenindu-i **organului executiv al debitorului**, prin excluderea de la această obligație a membrilor organelor de conducere și a asociaților, a acționarilor sau membrilor debitorului, după cum se prevede în varianta actuală a alin. (2) al art.32. Mai mult ca atât, subliniem faptul că textul „**le suportă membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului**” din **articolul 32 alin.(2) din Legea insolvenței nr.149/2012**, a fost declarat constituțional de către Curtea Constituțională, *în măsura în care acestora le este demonstrată culpa la apariția stării de insolvență* (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 16/2020).

Respectiv, din raționamentele și aprecierile Curții Constituționale exprimate în Hotărârea nr. 8/2022, se constată faptul adoptării unor norme juridice care ar reglementa ordinea de achitare a remunerației și a cheltuielilor aferente administratorului provizoriu în situația în care activele debitorului insolvent nu acoperă cheltuielile procesului de insolvență. În acest sens, observăm lipsa instituirii mecanismului invocat de Curte și astfel, această situație va crea, în continuare, incertitudine juridică și riscuri pentru administratorul provizoriu, care poate fi pus în dificultate financiară în absența unui cadru legal adecvat.

Cu titlu de informare, relevăm că în pct. 68 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 16/2020, „Curtea notează că există măsuri legale diferite pentru remunerarea administratorului unei companii aflate în insolvență. De exemplu, o recomandare a Ghidului UNCITRAL prevede ca metodă de remunerare a administratorului insolvenței remunerarea de la un fond finanțat de stat..... De asemenea, articolul 39 din Legea nr.85 din 25 iunie 2014, a României, privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență prevede că plata onorariului administratorului și/sau al lichidatorului și a altor cheltuieli aferente procedurii de insolvență în cazurile în care debitorul nu are disponibilități trebuie să fie făcută din Fondul de Lichidare gestionat de Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență. Fondul de lichidare este susținut prin plăți de la bugetul de stat, dar și prin preluarea a 2% din sumele recuperate în cadrul procedurilor de insolvență”.

3) Art. 46 alin. (1), cu referire la formularea „*în virtutea scadenței obligației sau ca efect al cererii de accelerare, conform art. 864 din Codul civil*” menționăm, că această normă va reglementa 2 situații, una care s-ar referi la „scadența obligației” și alta – la „cererea de accelerare”. În partea ce ține de trimiterea la art. 864 din Codul civil, menționăm, că această normă reglementează dreptul creditorului de a cere executarea obligației înainte de termen, iar examinarea cererii de accelerare a procedurii de judecare a cauzei este reglementată la art. 192 din Codul de procedură civilă.

De aceea, pentru un spor de claritate, sugerăm substituirea textului „*în virtutea scadenței obligației sau ca efect al cererii de accelerare conform, art. 864 din Codul civil*” cu textul „*în virtutea scadenței obligației conform art. 864 din Codul civil sau ca efect al cererii de accelerare*”.

3) Art. 56 alin. (1). Potrivit redacției actuale a acestui alineat, adunarea creditorilor se desfășoară **cu prezența creditorilor, prin corespondență sau în formă mixtă**. Propunerea autorilor de a desfășura adunarea creditorilor prin intermediul oricăror mijloace electronice o considerăm binevenită, sugerând, totodată, reglementarea acesteia într-un enunț separat, care ar avea următorul cuprins:

„Pentru motive temeinice care fac imposibilă prezența fizică a creditorilor, adunarea creditorilor se poate desfășura la distanță, în regim online, *prin intermediul mijloacelor electronice, precum sistemul de teleconferință sau de videoconferință*”.

Totodată, după conținut, art. 56 reglementează modalitatea de desfășurare a adunării creditorilor **cu prezența creditorilor, prin corespondență sau în formă mixtă**, iar la alin. (2) și (3) sunt reglementate prevederile ce țin de exprimarea votului la desfășurarea adunării creditorilor **prin prezența fizică, prin corespondență sau în formă mixtă**.

Ulterior, la art. 57 și 58 sunt instituite norme privitoare la exprimarea votului în cazul desfășurării adunării creditorilor cu prezența fizică, prin corespondență sau în formă mixtă.

Din proiectul de lege rezultă că vor fi introduse modificări doar la art. 56 și 58, rămânând nereglementat segmentul ce ține de „cворumul adunării creditorilor”, „exprimarea votului” pentru situațiile de desfășurare a adunării creditorilor prin intermediul mijloacelor electronice: teleconferință, videoconferință, etc.

De aceea, întru excluderea neclarităților ce pot apărea la realizarea procedurilor de votare în cazul desfășurării adunării creditorilor prin mijloace electronice, apreciem necesar introducerea de modificări și în conținutul art. 57, care vor reglementa procedura exprimării votului în cazul desfășurării adunării creditorilor prin mijloace electronice. În caz contrar, va rămâne neclară modalitatea de realizare a procedurilor de votare în cazul desfășurării adunării creditorilor prin mijloace electronice.

4. Art. 58 alin. (11). În esență, acest articol reglementează procedura de votare în cadrul adunărilor generale a creditorilor **prin corespondență, al adunării mixte, precum și prin prezența fizică** a acestora, prin eliberarea, completarea, numărarea, sigilarea buletinelor de vot. Apreciem, că în cazul în care, la art. 56 se vor institui reglementări și pentru situațiile imposibilității desfășurării adunării creditorilor cu prezența fizică a acestora, urmează ca aceste momente să fie expres prevăzute și detaliate, atât în cuprinsul art. 56 și 57, cât și art. 58.

5. Art. 145 alin. (3), în partea ce ține de instituirea, după modificarea înaintată, în textul alineatului a formulei „încheierea emisă pe marginea cererii”, considerăm, că această concretizare nu este necesară din considerentul, că alin. (3) reprezintă o continuitate a reglementărilor prevăzute la alin. (2), potrivit căruia „...instanța de insolabilitate repune, prin încheiere, în termen cererea de admitere a creanțelor”. Din conținutul actual al alin.(3) în coroborare cu alin. (2) reiese, că încheierea de repunere se referă strict la cererea de admitere a creanței, pentru care motiv cade necesitatea efectuării unei concretizări pe marginea emiterii de către instanța de insolabilitate a unei încheieri emise în conformitate cu alin. (2) al acestui articol.

În concluzie, proiectul de lege poate fi supus spre examinare în ședință plenară, cu luarea în considerare a sugestiilor prezentului aviz.

Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Ex: I. Băieșu
Tel: 551